

Kiadóhivatal: Füssy
könyvkereskedése, Fő tér
35. sz., ahol a hirdetések
is felvétnének. Telefon 34.

Szerkesztőség:
Torda, Vallás szabads.-tér
35. sz. Telefon szám: 34

ARANYOSVIDÉK

A lap szellemi részét il-
lető közlemények heten-
ként legkésőbb csütörtök
délig az ARANYOSVIDÉK
SZERKESZTŐSÉGE cí-
mére küldendők. — —

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP. — MEGJELENIK HETENKÉNT SZOMBATON.

Előfizetési ára: Egész évre 20 korona.
Fél évre 10 korona. Negyed évre 5 korona.

Felelős szerkesztő:
DR. BARÓTHY ISTVÁN.

Egyes szám ára: 40 fillér!
Kéziratokat vissza nem adunk.

Nyolc óra

a munkáé, nyolc óra a pihenésé és nyolc óra a szórakozásé, ez az az időbeosztás, melynek megvalósítását és törvénybe iktatását a szervezett munkásság kívánja.

A háboru és béke most már megvalósította a 8 órás munkaidőt. Ma már minden művelt államban 8 óra a munkaidő s ezt törvénybe is iktatták.

A békekonferencia mellett működő nemzetközi munkás törvényhozás bizottsága is magáévá tette s a béke szerződések függelékében is benne foglal-
tatik kötelezően.

Ma már megindultak a szociális reformok.

Anglia éles szemű, kiváló államférfiai, kik közül nem egy a művelt, képzett munkásság soraiból jutott mai vezető állásába, — nódját találták annak, hogy hogyan lehet harc, vér-ontás, terror nélkül biztosítani min-

denlitt a munkásság befolyását, bevonni őket a termelés minden ágába s a vállalatok részesévé tenni.

A társadalmi fejlődés nem ismer megállást. A természeti fejlődés hatalmas parancsszava éles látású államférfiak és vezérek segítségével terror nélkül nyitja meg a munkásságnak az utat a társadalomban,

A fejlődés során már belátja minden művelt, józanul gondolkodó egyén s belátják az uralmon levő osztályok is, hogy tartós és jó béke csak az lehet, mely nemcsak az országok között, hanem az osztályok között is békét teremt. E békének pedig alapja a munka, a 8 órás munkaidő, a 8 órás pihenés és a 8 órás szórakozás.

A nyolc órás munka pedig már törvényesen, intézményesen meg lett valósítva.

Most már csak szorgalmasan dolgozzunk, mert a munka nemesíti és fejleszt!

A rendőrség államosítása.

A román imperium kiterjesztése után f. év június hó 27 én megjelent a tordai rendőrségen a kormányzó tanács megbízásából dr. Nemes állam rendőrtanácsos és egy rendőrfelügyelő s kijelentették, hogy a rendőrséget államosították tekintve azt átveszik. Kijelentették, hogy június hó

27-ikétől kezdve az összes rendőrtisztviselők és alkalmazottak államiak. — Addig is, míg a rendőrséget teljesen átszervezik, egyelőre az eddigi tisztviselők és alkalmazottak maradtak meg a 3 rendőrbiztos ki-vételével, kiket nem vettek át.

Az államosítás megtörténte után Triff Jakab rendőrkapitány a rendőrlégénységet az államrendőrségtől kapott rendelet értelmében felhívta, hogy a rangjelzéseket az előírás szerint a vállukra varrják föl s az oldalfegyverre pedig a háromszínű bojtot tegyék föl, egyben felhívta őket, hogy kötelességüket pontosan és rendezesen teljesítsék, mert aki ezt nem teszi, az — lévén most már a rendőrség állami — át-helyezéssel lesz büntelve.

A rendőrlégénység ezek után egy ki-vételével elbocsátását kérte,

Addig is, míg jelentkezés után az elbocsátottak helyett másokat vesznek föl, Kolozsvárról küldött az államrendőrség 20 rendőrt és 1 altisztet a rend fenntartására.

A Tordán újjá szervezendő államrendőrségnél valószínűleg 30-40 rendőrlégény lesz állandóan.

A nagyszebeni kormányzó- tanács földbirtokreform tervezete.

(Folytatás.)

IV. FEJEZET.

A kisajátítás áranak kifizetése

32. § A kisajátított birtok ára köl-
esönkötvényekben fizetetik ki, melyek 50

évi amortizációra s évi 4 százalékos kamattal állítatnak ki. Névértékük azonban tényleges értéknek vétetik a fizetésnél. A köl-tvények 10 évre zároltak.

33. § Az ár rögtön kifizetetik, amint az végérvényesen megállapított s a földbirtokba vétetett. A volt bérlet által a tulajdonosoknak előre kifizetett haszonbér le-
vonatik és visszaadatik.

34. § A kisajátítás és földosztás megkönnyítése céljából az állam az Agrár Banknak 25 millió lejt bocsát rendelkezésre. Az állam kezekedik a váltás kö-telezettségek kifizetéséért s az ingatlanok vásárlási értékének 25 százalékaival hozzájárul, hogy azok, akik elég anyagi eszközzel nem bírnak a földosztás alkalmával, gaz-dálkodáshoz kezdhessenek. Ezen hozzájárulást illetően a megyei vagy országos bizottság határoz. Felelőseknél pedig az állam 25 százalékkal járul hozzá.

35. § A tulajdonos köteles saját maga átvenni a bank által kiállított utalványt vagy megállapított helyeket. A bank köteles ajánlott levélben értesíteni a tulajdonost a történt jogyzásról.

36. § Az utalvány felvételénél a bank a személyazonosság és meghatalmazás hi-
vatalos megállapítását követeli.

37. § Ha az ingatlan meg van terhelve, a bank az egész kisajátítási össze-
get visszatartja s értesíti a járásbírószágot, mint telekkönyvi hatóságot s követeli az érvényes törvények szerint a követelések sorrendjének a megállapítását A 38. § ban megjelölt időponttól az esedékes kamatok a tulajdonost illetik.

38. § Minden tulajdon, ingatlan,

Két erősen ölelő kar között
Felejted a napot, felhőt, vihart.

Mikor pedig sötétnék látja a világot,
Igy dalolgotott:

Örök szenvedés.

Lelekem, te fájdalom sötét tanyája,
Virradat nélküli nagy éjszaka!
Felhőiden mikor tör át a hajnal,
Az ébredő nap egy kis sugara.

Mikor jön az öröm tündér leánya,
Hogy összetépje gyászos fátyolod?
Öltöztesen virághimes ruhába,
Hogy eifeldd örökre bánatod.

Vagy úgy járnál, mint a koldus, kinek ha
Tündéklő mezzel fődnék tagjait:
A pompa közt, mely neki oly szokatlan,
Vissza kívánná régi rongyait?

Végül pedig megemlítem, hogy a
sírja felett emelkedő gránit sírkövén ez a
négy soros vers olvasható:

A nemes érzésnek meg mesteri dalnoka voltál
Szétszúrtad pazarul lelked igaz örömét.
Oh, mi erős lénynyelv ragyogott az isteni szikra
Meghaltál, kialudt ránk borul im a sötét.

TÁRCA.

Emlékezés Horváth Vilmára.

Itta: Nagy Albert.

Tizenhárom éve elmúlt már, hogy meghalt; hogy örök pihenésre tért meg — a tordai temetőbe. Sírja felett is kinő minden tavasszal a fűszál, megterem rajta a természet vadvirága és az ujjáébredést hirdeti sírja mellett is a dalos madár... Az 6 sorsa is az lett, ami mincnyájunk sorsa: az élet szinpadán való hosszas vagy rövid ideig tartó folyongás után átszen-derülni az öröklébe, a hol nincs érzés, nincs gondolat és nincsen öröm, fájdalom, remény, csalódás.

A mulandóság párnáján alusza Horváth Vilma is siri álmát; de az élethen, az iradalom mezején kivivott sikereinek fogva ő is megérdemli, hogy sorsa halála után ne az örök feledés legyen, hanem hogy nevére az emlékezés vetítse reá olykor-olykor a maga ragyogó fényugarát.

Ki volt Horváth Vilma? *Költő* volt, kinek szívében — e tengeresz-emnek mély-ségeben — igaz gyöngy termett: érzelem. S tiszta volt az, mint a napfény; meg-volt rügybontó melegség, a mely sugár-zott szüntelen...

Horváth Vilma, már mint fiatal leány kezdett foglalkozni a költészettel, mikor benne is buzogni kezdett az életforrás tiszta habja. A lélek, az anyagba átvitt éz az isteni szikra, nálla is hamar meg-kezdte működését: termelt, teremtet; termelte a legszebb virágokat; a dalokat, melyekben a szép, a nemes, a fonséges jutottak kifejezésre és a mely dalokból nem hiányzott soha sem a szívből azokba átvezetett melegség. Halála alkalmából Pésa Lajos is, egy hozzám intézett meleg hangu levélben, így emlékezett volt meg Horváth Vilmáról: „Horváth Vilma halála mély részvételt töltötte el a lelkemet s egy igaz sóhajást röptettem én is tordai sírhalmára. Határozott költői tehetség volt. Ha kibonthatta volna teljesen szárnyait, ma országszerte ismert neve lehetne. Így is megérdemli, hogy költeményei megje-lenjenek könyvbe foglalva. A tordai sírban nyugó Horváth Vilma nevét megaranyozná ez a kötet...”

Azt mondotta Pésa idézett levélben egy helyt: „ha kibonthatta volna szárnyait...” de miért nem bonthatta ki? mert a min-dennapi kenyérért való küzdelem között bizony az *ihletesség* ritkán jelentkezik és a nehéz munkában kifáradt lélek nem igen érezhet kedvet szárnyait kibontani, hogy a föld gözköréből fölemelkedve, az ideák világában csaponghasson. Oh, mert a sár alant az égi szikrát földre vonja le. De a léttel való nehéz harcban azért nem fe-

ledkezett meg Horváth Vilma egészen a Múzsáról sem; elé-élé vette — ha nagy időközökben is — lantját és kicsalt belőle az öröm vagy a bánat nyelvén édes-bus hangokat. Horváth Vilma inkább a bánatnak, a fájdalomnak volt a lantosa, ha-sonlóan ahhoz a tengeri csigához, a mely fájdalom között hozza létre a legszebb es legértékesebb gyöngyöket. De — habár ritkán — az örömek éneke is megese-
dült ajkán... A kedv-sugar föl föl esil-lant szemén, hogy újra elszálljon róla a fény...

A szívét betöltő öröm érzelme nyi-latkozott meg a következő versében is:

Láncok között.

A köszalák fenséges szárnyasa
Pihenni is csak bére oromra jár...
Mi vagy, mi vagy, hogy nem tudsz szállani
Gondolatom, te büszke sasmadár.

Fölfogtad a nap láng tekintetét,
Habár szemedbe tüznilyat lövel,
Suhogva fennterülő szárnyakon,
Vijjogtál a villámokhoz közel.

Tornyos felhők ágyu dörgése közt
A végtelent esapongva törted át,
Szilaj kedvvel közzöntve otthonod:
A csillagok torrongó tábortát.

S most itt pihensz egy édes szív fölött,
A szerelem bilincsé fogva tart:

vagy haszonjog, amelyek a telekekkönyvet terhelik, átszármaszik azoknak ellenértékére, anélkül, hogy a bíróság illetékesége változnék. A kisajátított ingatlanok a megyei bizottságok, felebkezési fórumok és a törvényrendelet határozatainak a lapján minden külön okmány nélkül az Agrár Bankra szállnak, minden tehertől, taksától és bélyegtől mentesen. A földosztásban részesült parasztnak azonban megfizetik a törvény által megállapított bélyegilletéket, úgy a kapott ingatlanok ára, mint a vásárlási érték megmaradt és az Agrár bankra betáblázott összegé után.

39. §. Az Agrárbank a parasztnak átadott birtokok árért, a részesítettek személyes kezességén s a birtok betáblázásán kívül semmi egyéb biztosítékot nem kívánhat.

V. FEJEZET.

A kiosztásra való felhatalmazás, annak mértéke a végrehajtási rendelkezések.

40. §. A kisajátított földbirtokok kiegészítő részekként, egész parcellákként és telepítvényes parcellák gyanánt osztatnak ki. A földosztást is a megyei bizottságok végzik. Ugy a 43 § alapján részesedők, mint a földművelésügyi osztály főnöke felebkezési joggal bírnak az országos bizottsághoz, amely végérvényesen dönt.

41. §. A parcellák a részesedésre hívtak munkabírása és anyagi viszonyai szerint állapítatnak meg, tekintetbe véve a föld árát és minőségét s a helyi körülményeket.

42. §. A kisajátítás és felosztással járó költségek fedezésére a földdel ellátottak a kisajátítás összegének 25% ával járulnak hozzá.

43. §. Földbirtokban részesülnek a földművelők a következő sorrendben:

1. Azon családok családtagjai és földművelők, akik a mozgósításuk napjától számított 2 utolsó évben s a kisajátítás idején is azon földbirtokon műveltek a rájuk eső részt s amennyiben, ha rokkantak lettek, családtagjaikkal azt megtudják művelni.

2. A szolgák és földművelők ugyan azon földrészt, ha a családtagok, az utóbbi 2 évben s a kisajátítás idején műveltek a birtokot s hadiszolgálgálatot végeztek és nem rokkantak.

3. Azon családtagok, kik rokkantak lettek a háború folyamán, de családtagjaikkal megművelhetik a rájuk eső részt. Ide sorolandók a hadiözvegyek s az elesettek családtagjai.

4. A hadiszolgálatot végzett családtagok, kik nem lettek rokkantakká

5. A háborúban rokkantná vált női tagok, ha képesek megművelni a földet.

6. A háborúban résztvevők, de nem rokkant női tagok.

7. A kormányzó tanács rendelete alapján mozgósítottak.

8. A háborúban részt nem vett családtagok.

9. Az özvegyek és elvált nők.

10. A kivándoroltak, ha visszatértek, illetőleg a családtagjaik, ha más fenntartójuk nincsen.

11. A háború folyamán hadiszolgálatot nem teljesített férfiak.

Az egy kategóriába tartozók között elsőbbségi joguk van azoknak, akiknek nagyobb családtagja van, odaszámítatva mindazok, kik ugyanazon családtag, illetőleg ugyanazon egy családtagfenntartó által tartatnak fenn, tekintet nélkül arra, hogy vérok-

nok-e, törvényesek-e, fogadottak-e vagy sem.

44. §. Az előbbi paragrafokban felsoroltak között azok részesíttetnek előbb, akiknek vagy semmi vagy igen kevés földjük van, ha egyébként megfelelnek a jelen törvényrendelet határozatainak.

45. §. Városokban a munkások között, kerti és kisgazdaságra alkalmas földek osztatnak ki, a 40-44. §§ határozataink tekintetbe vétele mellett, amennyiben ezen törvényrendelet szerint kisajátítás alá eső birtokok találhatók.

46. §. Ha a parasztnak kielégítése után még földbirtok áll rendelkezésre az országos bizottságnak joga van a jelen törvényrendelet 1 § 2. pontja értelmében új közpirtokokat és mintagazdaságokat beállítani 500 kat. holderejű. Az ilyen birtokok kéréséhez azoknak lesz joguk, akiknek speciális kiváltságaik vagy kipróbált tapasztalati ismereteik vannak.

47. §. A kisajátított birtok kiosztására azon községek lakosai pályázhatnak, akik földrajzi fekvésükben fogva rá vannak utalva azon birtokokra, tekintet nélkül arra, hogy mely község határában fekszik.

A községi birtokok jobb hasznóbérbe adhatása s a megköltött kérések teljesítése végett csere is történhetik. Hasonlóképpen a kisajátított birtokok részére kiadható a kisajátításmentes rész másból is, ha önként felajánlja egész vagyonát kisajátításra, vagy pedig a parasztnak méltányos kérésének teljesítésére kívánja az egész birtok kisajátítását és akár a község határában, akár másból birtok áll rendelkezésre.

48. §. A földművelő parasztnak részesítésekor szem előtt tartandó a községnek legelő- és erdő szükséglete is.

49. §. A legelők csak a község birtokába mehetnek át s annak használatából senki ki nem zárható, ha mindjárt nincs is művelhető földbirtoka.

50. §. A parasztnak között kiosztott birtokok nem idegeníthetők el s megterhelni sem lehet 1930 januárig, kivéve az Agrár Bank követeléseivel.

51. §. Nem részesülhetnek földbirtokban sem hasznóbérbe nem vehetnek birtokot azok, akik bírósági határozat alapján megállapított árulást követtek el a román állammal szemben, továbbá a szökevények s akik nem engedelmességek a behívó rendelkezések, akik a forradalom idején öljek, raboltak vagy loptak s az idegen tulajdont nem térítették meg, vagy még ma is állami tulajdont tartanak maguknál. Továbbá az elmabajosok, a gondnokság alatt levők, vagy akiknek gondnokszági időtartama pazarlás miatt meghosszabbított s végül azok, akikről az állami ügyész a közigazgatási hatóságokkal egyetemben megállapítja, hogy munkakerülő; akik több szörösen visszautasítottak alaptalan és megokolatlan felebkezéssel jelen kisajátítási törvénytervezet végrehajtása folyamán s azok, akiket a megyei bizottságok 2/3 szótöbbséggel méltatlanoknak tartanak a földrészesedésre. A megyei bizottság 2 tag kérésére mindannyiszor titkos szavazással dönt, valahányszor valakinek a részesedésre való méltó volta valik kérdésessé. A megyei bizottság határozata ellen

8 napon belül lehet felebkezni az országos bizottsághoz.

52. §. A kisajátításra vonatkozó összes akták s átiratok kivétel nélkül, valamint a kisajátítás végrehajtása ügyében történt összes bírósági végzések és intézkedések bélyeg- és illetékmentesek. A kisajátítás érdekében történő okmányok és átiratok, valamint bírósági és nem bírósági ügyiratok továbbra is a törvényes bélyegilleték alá esnek.

53. §. A földművelésügyi osztály által kiadott végrehajtási utasítások és rendelkezések kiegészítik és részletesen körülírják és ezen törvényrendeletben megjelölt határozatokat. Az ezen törvényrendelettel ellenkező összes törvények és rendeletek hatályon kívül helyeztetnek.

54. §. Ezen törvényrendelet a kiegészített Tománia törvényhozási területei utólagos jóváhagyásának vettetik alá.

55. §. A földművelésügyi, pénzügyi és igazságügyi osztály vezetői megbízatnak ezen törvényrendelet határozatainak végrehajtásával.

(Vége)

Feljegyzések.

Nauen. Egy Nauenből érkezett rádiogram jelenti, hogy a legközelebbi szociálista kongresszus Lucnben nyílik meg augusztus elsején. A szociálista kérdések megvitatása 10 napot fog igénybe venni.

A Dimineata jele tli: A magyar kommunisták programja az utolsó időben nagyot változott és ma a kommunista uralom sokkal mérsékeltebb, mint volt előbb. Nyitottak között lemondtak a föld s kisebb iparművek kommunizálásáról is.

A Dácia t. ü. közli a berlini szociáldemokrata pártnak a Frankfurti Zeitungban megjelent adatait. A statisztika szerint a berlini szociáldemokrata pártnak a legutóbbi megállapítások értelmében egymillió tizenkétezerkétszázhuszonkilenc tagja van.

A francia bányászok kivívták a nyolcórás munkaidőt.

A francia kamara meg szavazta azt a törvényt, mely a bányákban a nyolcórás munkaidőt hozza be.

Másrészt a kérdés nem nyert végleges elintézést, mert a tárgyalásokat rövidesen újból felveszik.

A francia kamara most a bányamunkások fizetés emelését tárgyalja.

Eladó a Följáró utca 25. sz. alatt újonnan épített ház amely áll egy szoba és konyhaból, és egy disznóól. Vevő köteles megvétele után 2 hét alatt az építményt a telekről elhordatni. — Értekezhetni ugyanott.

HIREK.

— **Ujabb rendelkezés a bankjegy lebélyegzésre.** A kormányzó tanács ujabb rendelete értelmében lebélyegzés alá kerülnek a második kiköcsátásu 20 koronások és a 1000 koronás bankjegyek is. A bankjegyek lebélyegzésének határidejét nem hosszabbítják meg.

— **Halálozás.** Özv. Galambfalvi Józsefné szül. Gombos Cecilia 87 éves korában f. hó 3 án délután birtelen elhunyt. Temetése f. hó 5 án délután 4 órakor lesz.

— **Átvették a felvinci járásbírói székét.** Felvinci tudósítónk jelenti, hogy a napokban megjelent Dr. Ban a kormányzó tanács által Felvincire kinevezett járásbíró és átvette a járásbírói székét. A tisztviselők esküt nem tettek s elhagyták hivatalukat. Dr. Veress Zoltán és Veress Sándor ügyvédek az előirt esküt letették s így gyakorlatukat tovább folytatják.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban a tanfelügyelőség átvétele c. cikkünkbe tévedés eszott be, a mennyiben Rosiu Tamás tanfelügyelő a tanfelügyelőséget nem június hó 26 án, hanem május hó 9-én vette át.

— **Adakozás.** Lóbl Mór tordai birtokos egy esetből kifolyólag 30 koronát adott át Szilágyi rendőrparesnoknak, ki azt szerkesztőjéül juttatta el a tordai szegényház alapja javára. — A 30 koronát befizették Torda város pénztárába.

— **Esküvő.** Borla Idus és Székely Lipót f. hó 6 án tartják esküvőjüket.

— **A beiratások a kolozsvári ref. kollegiumban református tanulók számára július 5-10 én lesznek.** E határidőn túl, amennyiben hely marad, más vallásu tanulók is felvéttetnek. Jelentkezni lehet az igazgatói irodában mindennap délelőtt 10 órától 11-ig. Vidéki tanulók jelezzék azt is, hogy arra az esetre, ha itt helyük nem volna, másodsorban melyik erdélyi ref. gimnáziumba óhajják felvételüket.

— **Uj gyorsvonatpár Erdélyben.** A bukeresti CFR igazgatósága uj gyorsvonatpár beállítását jelenti a Bukarest—Brassó—Tóvis—Kolozsvár—Nagyvárad vasútvonalra. A két vonat menetrendje a következő:

Bukarestből	ind. d. e. 7 ó. 50 p.
Brassóba	érk. d. u. 1 „ 35 „
Brassóból	ind. d. u. 2 „ 12 „
Tóvisre	érk. d. u. 7 „ 42 „
Tóvisről	ind. d. u. 8 „ 8 „
Sz. Kocsárdra	érk. d. u. 8 „ 54 „
Sz. Kocsárdról	ind. d. u. 9 „ 4 „
Kolozsvárra	érk. d. u. 10 „ 59 „
Kolozsvárról	ind. d. u. 11 „ 29 „
Nagyváradra	érk. reggel 3 „ 29 „
Nagyváradról	indul éjjel 1 óra után
Kolozsvárra	érk. d. e. 5 ó. 6 óra

között;
Kolozsvárról indul d. e. fél 7 óra körül;
Székelykocsárdra érke d. e. 8 óra körül;
Székelykocsárdról indul d. e. fél 9 óra körül;
Tóvisre érkezik d. e. 9 óra körül.

Óra javítás

szakszerűen
gyorsan és
pontosan

Fali inga és
zsebórák ál-
landóráktáron

Bajusz György órásnál

Torda, Egyházfalva-u. 19

Megszűnt a borraláló-rendszer.

egy fodrász teremben: a Nagy Gyulában, a ki a korral haladó intelligens gondolkozásáról, vendégeit megbecsülő finom érzékről és szakmáját fejlesztő ambíciójáról ezzel ezuttal is jelentős tanúságot tett. Mint uttörő, elsőnek szakított a borraláló rögzített rendszerével, kimondván, hogy fodrász termében többé borraláló adás és elfogadás nincs, hanem azt havonta egy aránytalanul csekély összeggel lehet megváltani.

Arad, Marosvásárhely fodrászai, Szeged, Temesvár pincérei után íme most Tordának is egy fodrásza szakított egy kellemetlen hagyománnyal s iparát ezzel is nagy lendülettel vitte előbb a haladás útján. Hisszük, hogy Torda összes fodrászai hamarosan követni fogják ezt az ötletes példát s a „borraláló” egész Tordán nemsokára kimulik.

Rendőri hírek. Székelyhidi János és Csáki Miklós rendőrbiztosok nyomozás közben Bíró József tordai lakosnál olyan ezüst evéseszközöket találtak, melyek még a forradalmi betörésekből származtak. Bíró József előadása szerint ezeket Német Géza és Tuzsoni János tordai lakosoktól vette, kik ellen az eljárás folyamatba tételt.

A katonaság eltávozása után az állomáson levő barrakoknál visszamaradt vízvezetési, villany- és gázvezetékeket, s felszereléseket villanszerelő és géplakatos tanoncok leszerelték, elhordták és eladogatták. A tettesek nyomozása erőlyesen folyik.

Triska kolozsvári zongora gyáros kitűnő zongora horgolója és javítója, Maszák Ödön városunkba érkezett, a hangolásokat és javításokat megkezdte. A kik hangoltatni vagy javítani akarnak, azok címüket adják le Füssy József könyvkereskedésébe. Vidékre is kiutazik meghívásra.

Lólopás. Székelyhidi János és Csáki Miklós rendőrbiztosokat értesítették, hogy Csete György tordai újhegy utcai lakosnál egy kitűnő fajkanca van gyönyörű hámfelszereléssel s egy szekérral melyek együttvéve 10000 koronát is megérnek. Csete nem oly jó modu, hogy ilyen szép lóhoz és felszereléshez hozzájuthatna s e miatt gyanusnak tűnt től elöttük a dolog. Csetét kérdőre vonták, feleletei zavarosak s azt állítja, hogy a lovat, szekeret és hánot egy katonától vette. Csetét letartoztatták és megindították ellene az eljárást.

Román-magyar és francia-magyar órákat adok Bővebb értesítést a Füssy-könyvkereskedésben.

Innen onnan. A németek aláírták a békeszerződést. — Scheidmann német miniszter elnök lemondott, utódja a Dr. Bauer munkászórázó lett. — A schweici munkásság állást foglalt a nyolcrai munkaidő mellett — Carp Péter is-

mert román politikus meghalt. — Orlandó olasz miniszterelnök és kormánya lemondott, utódja a Giolitti párti Nitti lett. — Károlyi Mihály tiszta mérsékelt szociálista kormányt akar. — Szegeden szervezik a fehér hadsereget. — Berlinben a munka nélküliek száma 215 ezernél több. — Bajorszámban eltörölték a nemességet.

Állat lopás. Székelyhidy János rendőrbiztosnak bejelentette Zalányi György birtokos, hogy egy tehené és egy borjú elveszett, s nem tudja megtalálni. — Erőlyesen nyomozni kezdett s Csanán Vasznál meg is találta a tehenet és a borjút. A nyomozás most azt igyekszik felderíteni hogyan került a tehené és borjú Csanán Vaszihoz!

Románul egy hónap alatt megtanulhat a most Váradon megjelent román nyelvtanból. Kapható Füssy József könyvkereskedésében.

Ezeröttszáz wagon cukor Erdélynek. Bontescu román földmívelésügyi miniszter közölte, hogy a Consiliul Dirigent 1500 wagon cukrot vásárolt Erdély részére, mely az eddiginél magasabb áron július elején jön forgalomba.

Elvesztett kedden reggel az egerbegyi hídtól a Tordáig vezető uton egy bőrcsuk papír tárcsa fontos iratokkal és 1700 kor. készpénzzel. Kérem a bécseletes megtalálót hogy a benne levő okmányokat akár személyesen vagy postán küldje vissza címemre vagy esetleg e lap kiadóhivatalához, a pénzt ezért megtarthatja magának. KEMÉNDY ZSIGMOND asztalos Torda Dávid Ferenc utca 3.

KÖZGAZDASÁG

A Tordaaranyos vármegyei Gazdasági Egyesület hivatalos közleményei.

Rovatvezető: **Török Balint**

Földbirtokpolitikai értekezés Marosvásárhelyen.

A román kormányzótanács által kidolgozott agrár reform tervezet megvitatása céljából a kormányzótanács a szászokat Szebenbe, a román prefektusokat pedig Gyulafehérvárra hívta volt egybe. A reform által leginkább sújtott magyar érdekeltséget Marosvásárhelyre hívták egybe június 26-án. Az értekezletet Bontescu miniszter nyitotta meg, kérve a megjelenteket, hogy szakszempontról szóljanak a javaslatokhoz. A parlamenti tárgyalás lehetetlen lévén, ezt a módot választotta a tanács a reform megvitatására.

Dr. Apáthy Árpád ügyvéd és birtokos (jelenleg mechanikus) volt az első felszólaló, ki a meghívottak álláspontját röviden a következőkben foglalta össze: Mielőtt az ügy érdemébe bele kívánnánk menni, előre bocsatjuk, miként tekintve, hogy meghívatusunk a vármegyék prefektusai útján ezzel 3-4 nappal történt s így fizikailag nem volt módunkban az egyes megyék gazdaközönségének álláspontja

iránt a tervezettel szemben tájékozódni, előterjesztéseinkben csupán saját egyéni nézetünket fejezzük ki. Elvben egy korszerű vagy a parasztság, mint a birtokosság és munkások részéről méltányos érdekeiket szemlélve agrár reform megvalósítását elvárjuk és szükségesnek találjuk s ahhoz az alábbi kikötések mellett készségesen hozzájárunk: 1) kívánjuk, hogy az agrár reform a végleges békeszerződés megkötése után valósítsák meg. 2) Kívánjuk, hogy mód nyujtassék arra, hogy az agrár reform teljes és korlátlan publicistikai méltatásban részesíthető legyen és hogy a gyűlékezési jog visszaállítása után az összes érdekelteknek mód nyujtassék, hogy nézeteiket szabadon nyilváníthassák, 3) kívánjuk, hogy a reform alkotmányos parlamenti tárgyalások után és egy ilyen korszakalkotó fontos alaptörvény feltételit készítő kritériumok között jöjjön létre.

A további hozzászólások rendén Bély László gr. birtokos a javaslatot a harmonikához hasonlítva, melyen azt a nótát játszhatja amelyeket akarja. Minden esetre pontos megállapításokat kíván ne hogy a személyes szimpatia, vagy antipatia érvényesülhessen a végrehajtásnál. Alapjában hibásnak és torzszülöttnek találja és új tervezet készítését javasolja.

Teleki Áretu saját nevében mint meghívott szól a tárgyhöz. A javaslatban nem látja az állattenyésztés, növény-nemesítés, gépkultúra fejlődésének biztosítékait. A tervezetet tegnap vette kézhez ő is, a részletekhez nem szólhat hozzá.

Tokaji László a reformot szükségesnek tartja, ha az a többtermelést és a kultúra fejlesztését szolgálja a magántulajdon tiszteletben tartása mellett.

Prém nagyváradai kánonok jelzi, hogy megjelenésétől semmi irányú következtetés nem vonható. Idő árban rendelet nélkül is átadja a káptalan a szociális feladatok megoldása érdekében a birtokok egy részét és örül ha a templom körül több kis család tömörül. Javasolja a tervezet átdolgozását az egyházi, szociálpolitikai, kulturális és gazdaságfejlesztési szempontok szemelől tartása mellett.

Dr. Krüger Aladár ismerleti a Buza Barna féle törvény végrehajtásánál tapasztalt nehézségeket és bajokat. Javasolja az urbéri törvények nyomán való haladást, próbá parcellázások eszközzését és a kiadható birtokoknak járasként való megállapítását. A tervezet szövege nem jogbiztonságot hanem, jogbizonytalanságot teremt, kéri a javaslat átdolgozását.

Ravasz László csak akadémikusan szól a tárgyhöz, míg a hova tartozandóság kérdése tisztáza nincs. Az egyházakat életük alapfeltételeiben támadja meg a tervezet.

A javaslatához 14-en szóltak hozzá, valamennyi felszólaló a javaslat gyökeres átdolgozását javasolta, mivel az értekezlet előterjesztett tervezet sem a szociális, sem az állattenyésztési, növény termelési, gazdaság fejlesztési, erdészeti és mezőgazdasági, ipari szempontokból nem tartja szem előtt sok mértékben, hogy a kulturális fejlődés és a többtermelés biztosítva legyen.

A földbirtokpolitika feladata nem a föld feldarabolása kell hogy legyen, hanem a kis emberek boldogítása. A ren-

delet nem gondoskodik az ujonnan alakítandó kisbirtokok épületeiről, felszereléséről, gépek, eszközök, anyagok, magvak, állatokról, e célra folyósítandó kölcsönökről. Nincs biztosítva az intelligencia, az okleveles gazdik, bérlők, gazdaságiztek, gyakorlati gazdák, volt tisztviselők, tisztek, gazdálkodni óhajtó tanult emberek és iparvállalatok birtokszerzési joga, sőt tudásuk alapján a haladás értelmében megkövetelhető előjoga. A felszólalók valamennyie csak általánosságban szólott a tervezethez s mivel azt alapján átdolgozandónak találták a részletes paragrafusonként való tárgyalásra nem is került sor.

Bontescu miniszter az értekezlet végén köszönetet mondott a magas színvonalú hozzászólásokért. Elismeri a tervezet hiányait és örül, hogy azok pótlása tekintetében nagyjából meggyezik az értekezés és a kormányzótanács intenciója. Az egyházi javak végleges felosztását nem előzheti a javaslat. Helyesli a járasként kiosztható területek előzetes megállapítását. Birtok megváltási ár gyanánt az 1918-as árfolyamot helyesli. Bély László gr. kérésére igéri, hogy illetékes katonai hatóságnál közben jár, hogy az elhangzott felszólalások közlését a cenzura engedélyezze törítés nélkül.

Aratási szerződés. Az aratási szerződés kötések most vannak folyamatban. A buza aratását többnyire tizenharmadán, az árpaét tizennegyedikén adták ki. A gabona sártóval vágandó. Az aratók konot kapnak, vasuti fuvarjukat a munkaadó fizeti. A cséplő rész nem vonható le, a szalma a gazdáé marad. Ha a hatóság ad pálinkát, úgy pálinkát is ad a munkaadó fejenként és naponként 1 decit. A gazdaközönség tájékoztatása végett óhajtozták a feltételeket ismertetni. Amennyiben kéveköző lapokás zsinagra volna szüksége tagjainknak úgy az külön utalvány nélkül is rendelkezésre áll Tordán, a várnegyeházán Köteles György házfelügyelőnél.

Fiatal pirosfarka, fajtiszta, tenyészkepes bikákat keresünk megvételre. Ajánlatokat irásban kérjük a kor, fajta, az ár és lehetőleg a származás megjelölése mellett az egyesület titkári hivatalához benyújtani. (Torda, Vallásszabadság tér 31. I. em.)

Új vállalat. Cserkásszky A. a tordai Cementgyár r. t. volt tisztviselője a Jósika Miklós utca 93. szám alatt cement cserép gyártásra egy telepet rendezett be, hol a cement cserép gyártást már meg is kezdette. — Az új vállalat igen kitűnő cement cserépet gyárt.

Előpatáki ásványvíz kapható olcsó áron a tordai „Hangya” fogasztási és értékesítő szövetkezetében.

Méhészeti eszközöket, kaptárokat műléprést viaszat keresünk megvételre. Cím a titkári hivatalban.

Kitűnő, szakképzett cséplésben jártas gépész cséplési munkát keres. Címe a Szerkesztőségben megtudható.

Préselt, denaturált marhasó kapható mázsá száma és a Tordai „Hangya” folyó és ért. szövetkezetben.

Új üzlet nyitás!

Glottok, szatenok, ruhavásznak, fehérnemű vászonfildoko harisnyák fekete és barna színekben

Tisztelettel értesítjük a helybeli és vidéki n. b. vevő közönséget, hogy a volt Frenkel-féle DIVAT BAZÁRT átvettük és ott a mai igényeknek teljesen megfelelő **női és férfi**

Divat áruházat nyitottunk

Az áru a következő árakban lesz árusítva:

Mosó crepon színes mintával	22	Hímzett grenadin 110 c. széles	55
" creton "	20	Valódi len "	75
Valódi francia voal	29	Angol zefírek eredeti színben	35
francia creton színes mintával	27	Speciel fürdőruha anyag gyönyörű színben. Cosztüm szövetek	
Mosó zsorzet színes mintával	30		
Fehér káda rubára	35	130 cm. széles	200

A n. b. közönség szíves pártfogását kérve, jegyzünk tisztelettel:

Hary és Szarka, Torda (Főter.)

Férfi suszekli, gallérok, zsebkendők, szalag hímzés, szabókellékek, cérna, selymek nagy választékban

— Szőke mangalica, báznai és angol tenyészkanokat keresünk megvételre. Irasbéli ajánlatokat kérjük az egyesület titkári hivatalához benyújtani az ár megjelölésével. (Torda, Vallásszabadság tér 31.)

— Eladó egy borona fából rakott 8—12 állat számára épített istálló. Az istálló Tordán a belvárosban van. Cím a titkári hivatalban.

Eladó: FÜSSY JÓZSEF

Közönség köre*)

Köszönet.

Mindazoknak a jóbarátoknak és ismerősöknek, akik szeretett jó anyámk özv. id. Székely Jánosné elhunytá alkalmával részvétükkel méltatlan fájdalomunkban osztozkodni szívesek voltak, valamint azoknak, akik a temetésre fogataikat átengedték, ezúton is hálás köszönetet mondok.

a gyászoló család.

*) E rovat alatt közzétett felelősséget nem vállal a Szerkesztőség.

Eladó boltberendezés. Egy teljesen jókarban levő boltberendezés kis és nagy mértékkel jutányos áron eladó. Megtekinthető Sós-kút-utca 4 sz. a.

SZÉP ÉS TARTÓS CIPŐK

a KONCOZ üzletében minden nagyságban kaphatók. (Főtér 13.)

Felsőrész készítő felvétetik!

Városi mozi

Jövő heti műsorok:

Julius 8-án, kedden este fél 9-től **A vén bakancsos.** Főszerepben: Szentgyörgyi József.

Julius 10-én, csütörtök este fél 9-től **Az elektromos ember** 4 felv. detektív dráma.

Julius 12-én, szombaton este fél 9-től **A 99-es bérkocsi** 4 felv. detektív komédia.

Julius 13-án, vasárnap délután 5-től és este fél 9-től **A 99-es bérkocsi** 4 felv. nagy detektív komédia.

A heti műsoron kedden Szentgyörgyivel a főszerepben a vén bakancsos lesz bemutatva. 10, 12, 13-án a világhírű detektív filmek lesznek előadva rendkívül érdekesítő és változatos képekben. A közönség figyelmét már most felhívjuk rá.

A Torda Aranyos vármegyei közlelémezési kormánybiztostól.

1082—1919. szám.

Hirdetmény.

A nagysebenedi román kormányzó Tanács utasítása folytán megengedtem 1919 május hó 22-én az élelmiszerekkel való szabad kereskedelmet. A közraktárban levő gabona mennyiségét a detalistáknak kiadtam. A künnlevőségeket behajtottam és a követeléseket ki akarom egyenlíteni.

Felszólítom ennél fogva mindazokat, akiknek a tordai közlelémezési kormánybiztosság elnevezésű nevezendő követelése van, — hogy a követeléseket ezen hirdetés közzététele után 8 (nyolc) nap alatt alólírott hivatali helyiségben (Vármegyebázán az emeleten balra 1 ajtó) annál is inkább írásban jelentsék be, mert a fenní határidő után támasztott igényeket a zárszámadások megejtésénél nem fogom figyelembe venni és csak a kormányzó Tanács utasítására fogom kifizetni.

Kelt Tordán, 1919 július 1-én.

Dr. Ratiu Ágoston
közlelémezési kormánybiztos.

Hirdetmény.

A Tordai sertészizlalda és húsfeldolgozó részvénytársaság f. hó 9-én, szurdán d. u. 4 órakor tartja alakuló közgyűlést a Torda Aranyos vármegyei takarékpénztár üzemhelyiségében, melyre a t. részvényjegyzőket tisztelettel meghívjuk.

Felkérjük egyúttal a t. Részvényjegyzőket, hogy a jegyzett részvények névértéke után **további 20%-ot legkésőbb f. hó 8-áig** befizetési szíveskedjenek.

Torda, 1919 július 2

A TORDAI SERTÉSHIZLALDA ÉS HUSFELDOLGOZÓ R-T ALAPÍTÓI.

Eladó amerikai gyártmányu jókarban levő írógép. Cím e lap kiadóhivatalában.

Eladó egy nagy kerítés és több mindenek Szabó Józsefnél, Patak-utca 2 szám. (Lissan hajts hidná!)

Eladó! **Eladó!**

Torda, Br. Jósika Miklós utca 4 sz. alatt egy hazas telek, szoba bútorok, kocsi, egyes lőszék, hamok, fűdes üles, nagy ládak gabonataráera, befűttes üvegek s egyéb aprólekos tárgyak. Megtekinthető minden nap a délelőtti órákban.

Egyetemi hallgató középiskolai tanulóknak magán- és pótvizsgákra való előkészítését vállalja. Cím meginthető a kiadóba.

Eladó egy jókarban levő hűtőgép, egy etazser, egy sifon és egy jó hegedutokkal Jókai-ut 66 sz. a.

November 1-ére esetleg hamarabb gyermektelen házaspár 2 szoba konyhas lakást keres gaz és villanyberendezéssel. Címeket kérem a kiadóhivatalnál leadni.

Eladó két db. marokrakó arató és két db. kőekelő aratógép jókarban levő. Ertekezhetni dr. Horváth tele gazdaság Bagyoni tanya.

Értesítés. Ez uton értesitem Torda és vidéke közönségét, hogy a szodagyári szolgálatomból teljesen kiléptem és ezidőtől önállóan folytatom iparomat.

Tisztelettel **Kniesz Árpád**
kádár mester.

Egy elhagyott kislány kedves fiatal ember ismeretséget keresi „Nem bánja meg” jellegre levelet a kiadóba kérek.

Antik asztal eladó. Megtekinthető Adier bőrkereskedésében. Kossuth tér.

Eladó Tordán a „Ngyhinas” dűlőben 4 hold termő szőlő. Tárló répamag kapható. Jókai Mór utca 8 szám.

Eladó egy teljesen jó állapotban levő „Rapid” szerkezetű kut. Jósika Miklós-utca 94 sz. alatt.

Eladó egy drb. egy vagy két lovas kocsi Ertekezhetni Egházfalva utca 10 sz. a.

Faj foxterier kölykök eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Eladó ócska ablak, ajtó, tölgy- és fenyőfa épületek a gózfűrdőnél. Nyitva reggel 6 órától.

Eladó a vasútállomás mellett 2 hold szántó, a régi Fajt-féle téglavető telep. Ertekezhetni a kiadóhivatalban.

— Egházfalva utca 10. szám alatt 2 főzõ kályha eladó.

Jobb családól való lányka, a ki az elemi iskolát kijárta, gyerekek mellé azonnal felvétetik. Cím Fűssy J. könyvkereskedésében.

Eladó a Sos dűlőben egy megforgatott szőlő 50L0 drb. 2 éves iskolázztt szőlő oltványnyal, szép gyümölcsössele beűltetve. Azonkivül eladó egy 800 mm. MAV. cséplő szekrény szerelvény állapotban, egy motor váza, szeker, egy fekvő kukorica morzsoló, egy lóhere morzsoló Umrath-féle gyártmány. Az arak mindezeknek megtudható Grossmann Jakab, Torda, Rákos utca 47 szám.

Főzőkemencét keresek használt, de jókarban levőt megvételre. Cím Fűssy J. könyvkereskedésében.

Szobafestést, mázolás a legújabb mintákkal dacára a nagy munkás drágaságnak és anyagáremelkedésnek: úgy helyben mint vidéken jutányosan vállalt: **Freund Zsigmond** szobafestő és mázoló Torda, Jósika Miklós u. 21.

FÉNYKÉPESZET. Endes Kálmán fényképész készít szép képeket egész nap reggel 9-től esti 7-ig Fesztő-utca 35 sz. alatt. Hívásra elmegy hazához is Menyegzői, társas estély, vagy halotti képek felvételeit jutányos ár mellett.

Értesítés.

A város közönsége előtt jól ismert **villany, víz és földgáz szerelő üzletünkben** új szereleshez, javításokhoz szükséges anyagokkal állandóan rendelkezünk és e szakmába vágó munkálatokat vállaltunk szaksteri szemelyesen végezzük. Úgy villany, mint gőzjavítás, valamint mindenféle mechanikai munkát evi általányba is vállalunk. A közönség szives rendelését kéri. Tisztelettel

Kriszt Jakab és Fia

szerelési vállalkozók Főtér 5 sz.

Tagál szalmakalapokat

átformál, átífest és atvasal. Raktáron női, terfi és gyermek kalapok.

Ausländer A. szalmakalap-gyára Torda, Kossuth-tér 3.

Faszén. Kocsirakományként azonnali szállításra megrend. Heto Darvas Mór és Tarsa fakeskedő cégact. Marosludas.

Mészáros inasnak egy fiu felvételt azonnal. Fűssy Jenő mészáros Kóvári-utca 16. sz.

Eladó egy jókarban levő gyermek koci. Kóvári utca 18 sz.

Eladó egy jó szivattyus kut Jósika Miklós utca 50. sz. alatt.

Hirdetmény.

Közégi előjáróság közhírre teszi, hogy Mezőcsán közsei tulajdonát képező kocsimaházat 8 évre haszonbérbe adja a legtöbbet ígérőnek 1919 július hó 21-én d. e. 9 órakor a körjegyzői hivatalban megtartandó nyilvános árverésen.

Haszonbérő kezdődik 1919. év nov. hó 1-én.

Kikiáltási ár 2000 korona, melynek a bánatpénzüll leteendő.

Árverési feltételek a hivatalos órák alatt körjegyzői hivatalban meginthetők. Mezőcsán, 1918 jun. 27.

Balogh Gábor, körjz. Hára Aurél, kbiró.

Lengyel Samu

okleveles mérnök.

vállalati irodája

Torda, Vallásszabadság tér 26 sz.

Elvállal mindennemű beton, vasbeton munkát. Gazdasági, családi, bérházak tervezését és építését. Földfelmérést, parcellázást és szaksterű vízecsapásokat

NAPRAFORGÓ OLAJAT, FAGGYUT, KENDERMAG OLAJAT, REPCEOLAJAT, LENMAGOLAJAT, TÖKMAG OLAJAT,

valamint minden más növényi olajat és állati zsiradékot vesz, kisebb tételekben és waggon számra is

Altmann Zsigmond
Kolozsvár, Monostori u. 54. sz.

GOTHE DEZSŐ

SZERELÉSI VÁLLALATA
VALLÁSSZABADSÁG-TÉR 44.
TELEFON: 82.

KÉSZIT: jutányosan, gyorsan a legjobb kivitelben

FÖLDGÁZ, VIZVEZETÉK, VILLANY, FÜRDŐ ÉS CSATORNA, GŐZFÜTÉS. STB. BERENDEZÉSEKET.

Püffer Antal

Rákóczi-utca 82 sz.

Elvállal földgáz, vízvezeték, villanyberendezéseket, gazdasági gépek, mechanikus munkákat, kisebb, nagyobb, javításokat. Készíttek jutányosan, jó munkáról szavatolok. Meghívásra azonnal hához megyek. A közöns. szives partif. kéri

PÜFFER ANTAL

földgáz-szerelő Torda.

Ferenczi Jenő

cipészüzlete Torda, Főtér

Elvállal minden e szakmába vágó rendeléseket. Jó minőségű sárga és fekete cipőkrem, valamint cipőfüző kapható

Pontos kiszolgálat